

هروری بر تاریخچه اوپک و عملکرد آن از زمان پیدایش

تحولات سالهای (۱۹۷۳-۱۹۷۳)

از اواخر سال ۱۹۷۰ به علل مشکلات اقتصادی جهان اقدامات اوپک با توجه به منافع از دست رفته اعضای سازمان سرعت و اصلتی یافت.

الجزایر از نیمه دوم ۱۹۶۰ دارائیهای شرکت آمریکایی «سینکرا» را به علت اقدام این شرکت با شرکت «اتلانتیک ریفینینگ» در اختیار گرفت. متعاقبا در سال ۱۹۶۸ پنجاه و یک درصد (۵۱٪) از دارائیهای شرکت آمریکایی «گسی» را بخود اختصاص داد و در سال ۱۹۷۰ نیز اموال دو شرکت «شل» و «فیلیپس» در الجزایر ملی اعلام شد.

در دسامبر ۱۹۷۱ دولت لیبی به بهانه اعتراض بدولت انگلستان (به علت تصرف جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و ابوموسی بوسیله نیروهای ایران) سهام شرکت «بی بی» را در لیبی ملی اعلام نمود.

عقد قرارداد فوریه ۱۹۷۱ تهران گردید. مهمترین مواد این موافقت نامه افزایش نرخ مالیات به رقم پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) در کلیه کشورهای نفت خیز حوزه خلیج فارس و افزایش سی و سه سنت به قیمت اعلان شده انواع نفت خامهای حوزه خلیج فارس از تاریخ پانزدهم فوریه ۱۹۷۱ می باشد.

پس از فرار داد تهران، اعضای اوپک منطقه مدیترانه نیز براساس فرار داد مزبور با در نظر گرفتن حق مرعوبیت نوع نفت و تفاوت کرایه حمل و نقل نا کشورهای مصرف کننده اروپایی موافقتنامه ای با شرکتهای نفتی به امضاء رسانیدند.

ب - کاهش ارزش برای دلار:

از اواسط سال ۱۹۷۱ مسئله تقلیل بهای دلار در برابر بونهای نوری جهان موجب نگرانی کشورهای عضو اوپک گردید. اوپک لزوم افزایش بهای اعلان شده نفت خام را با توجه به کاهش برای ارزش دلار به اطلاع شرکتهای بین المللی رسانید و متعاقبا مذاکرات در این زمینه در ژنو آغاز گردید و منجر به امضای موافقتنامه ای در ژانویه ۱۹۷۲ شد. به موجب این موافقتنامه مقرر گردید که برای جبران

از اواخر سال ۱۹۷۰ علل مشکلات اقتصادی جهان مانند افزایش تورم، ناپسندگی سیستم پولی و مالی، افزایش سریع مصرف انرژی و کاهش برآوردهای مربوط به ذخائر نفتی جهان، اقدامات اوپک با توجه به منافع از دست رفته اعضای سازمان سرعت و اصلتی یافت. این اقدامات از قطعنامه کنفرانس کاراکاس (دسامبر ۱۹۷۰) آغاز گردید. تصمیمات اصلی این کنفرانس عبارتند از: لزوم افزایش نرخ مالیات بردآمد شرکتهای نفتی در کشورهای عضو اوپک به حداقل پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) و افزایش برای سال ۱۹۷۱ در کشورهای

مصرف کننده فراتر از بونهای کشورهای صنعتی موجب کاهش قدرت خرید کشورهای عضو گردد و همچنین تعیین کمیته سه نفری از طرف کشورهای عضو اوپک منطقه خلیج فارس برای مذاکره با شرکتهای نفتی به منظور اجرای مصوبات کنفرانس تهران به عنوان محل مذاکرات کمیته مزبور با شرکتهای تعیین شد.

الف - قرار داد تهران:

مذاکرات کمیته سه نفری با شرکتهای منجر به

آنچه در توان ...

استفاده شد. پس از فتح خونین شهر رودخانه را نیز بایک نمونه از سنگ‌های ساخت استان پوشاندند. بهادر بهایی که در مناطق عملیاتی ساخته شد همه از سنگ‌های این جهاد بود. بهر حال رسالت سنگر و حفاظت رهنه این واحد بوده است.

س: از نظر بازسازی چه اقداماتی صورت گرفته و چه مشکلاتی دارید؟

ج: در رابطه با بازسازی، جهادهای استانهای دیگر، از همان موقع که هنوز مسئله بازسازی پیش نیامده بود، به این منطقه وارد شدند. جهاد باوه بنابه ضرورت، روستاهایی را که آزاد شده بود و امکان کاربران بود را بازسازی کرد. همانطور، جهادهای سرپل ذهاب و گیلانغرب نیز مشغول به فعالیت و کوشش مستمر در این زمینه هستند. جهاد ثلاث باجانی نیز یکسری کارها را با کمک برادران دیگر انجام خواهد داد.

مشکلات مانعها در رابطه با کارهای تدارکاتی است که امیدواریم به امید خدا رفع شود. جهاد اینک به عنوان یک نهاد که رشد کرده و تجربیاتی را داراست مطرح است و مسلماً اگر وسایل بیشتری در اختیار داشته باشد قادر به جرابگری است. همانگونه که امام فرموده‌اند جنگ مسئله اصلی است و نعمت بزرگی محسوب می شود. برادران جهادگر مانند از مناطق مختلف بایاری و کمک هم برآند تا با تلاش خود، روستائیان مهاجر را به خانه‌هایشان برگردانند و در این رابطه ضروری است که جهاد نقش خود را همچنان بعنوان خدمتگزار مردم حفظ کرده و بیشتر به مسئله جنگ بپردازد و انشاءالله پس از آنکه جنگ تمام شد مسئله بازسازی در صدر برنامه‌ها قرار می گیرد و آنگاه بیشتر و بهتر می توان به بازسازی مناطق جنگی پرداخت. امیدواریم که هرچه زودتر رزمندگان عزیز ما به پیروزی نهایی برسند و رفقای کفر صدامی غلبه یابند.

س: چه عواملی می تواند در جهاد و کارایی آن موثر باشند؟

ج: همانطور که امام بارها فرموده‌اند در مسئله سازندگی همه قدرها شرکت دارند و خود این مسئله، عامل مهمی است در اینکه در هر جایی چه در دانشگاه، و چه در منزل و چه در کارخانه، عمل سازندگی صورت گیرد. همه باید این دید را دارا باشند تا با اتحاد بتوانند خرابه‌ها را آباد کنند. مسئله دیگر اینکه افراد مبتکر، خلاق و متعهد بیایند و طرحهایشان را ارائه دهند تا مسائل و مشکلات زودتر و بهتر حل شود و این را بدانند که هر جا فرهنگ مبتکر و سازنده‌ای باشد جهاد بذریع آنهاست زیرا اکنون زمان کوشش، فعالیت و سازندگی است. والسلام

د - مشارکت با شرکتهای بین المللی:

همانطور که اشاره شد لزوم مشارکت در قراردادهای شرکتهای بین المللی نفت در قطعنامه ۱۹۶۸ اوپک گنجانده شده بود. وزیر نفت عربستان سعودی در پایان سال ۱۹۷۱ مأموریت یافت که با شرکتهای بین المللی در زمینه اجرای طرح مشارکت مذاکره و راه حلی پیدا نماید بنابراین در دسامبر سال ۱۹۷۲ موافقتنامه‌ای در ریاض (قابل اجرا از اول ۱۹۷۳) به امضاء رسید که شرکتها در مرحله اولیه بیست و پنج درصد (۲۵٪)

سهام خود را در حوزة امتیاز بنولت واگذار می کردند و نه تدریج این سهم افزایش می یافت تا در اول ژانویه ۱۹۸۲ به پنجاه و یک درصد (۵۱٪) می رسید، در مقابل دولتها نیز به همان نسبت که در حوزة امتیاز شریک می شدند بهای آرا بر مبنای ارزش دفتری بانوجه به یک فرسبه تعدیلی پرداخت می نمودند ضمناً دولتها قبول نموده بودند که در طی سالهای اولیه مقداری از نفت سهم خود را که به تدریج مقدار آن کاهش می یافت به شرکتهای بفرستند. در این مورد لازم می داند یاد آوری شود که به احتمال زیاد موقعیت کشورهای الجزایر لیبی و عراق به در اختیار گرفتن کنترل امتیازات صنعت نفت در کشورهای خود خواهند نمود. طرح مشارکت کشورهای تولید کننده نفت با شرکتهای بین المللی نفت باطناً به ابتکار شرکتهای نفتی بود. زیرا نتیجه این طرح طولانی نبودن عمر فرار دانهای نفتی و در یافت میافتی کلان به عنوان ارزش سهام واگذاری به کشورها بود. دولت ایران که نفت خود را ارسال ۱۹۵۱ ملی اعلام نموده بود و پس از کودتای ۲۸ تیر ۱۳۳۲، ۱۴۰ میلیون لیره استرلینگ نیز به عنوان غرامت به شرکت بی بی پرداخت کرده بود و بعنوان اینکه کسرسیموم به عاملیت از طرف شرکت ملی نفت ایران مشغول عملیات است در اجرای طرح مشارکت کشورهای عربی خود را بی نیاز می دید.

ادامه دارد (بیک نفت شماره ۱۷۳)

پاورقی:

۱ - تا سال ۱۹۷۱ شرکتها حاضر به مذاکره با اوپک به عنوان سخنگوی کشورهای صادر کننده نفت نبودند و در واقع این سازمان را به رسمیت نمی شناختند. در این موقع برای اولین بار شرکتها بطور دسته جمعی حاضر به مذاکره با اوپک شدند.

۲ - در فوریه ۱۹۷۳ دولت آمریکا ارزش برابری دلار را در برابر سایر پولهای قوی جهان ده درصد (۱۰٪) کاهش داد، چون فرمول مورد توافق اوپک با شرکت هازین کشورهای تولید کننده نفت را جبران نمی کرد، در قرار داد ۱۹۷۲ تجدید نظر شد و طبق موافقتنامه‌ای که تحت عنوان فرار ناه دوم ژنو شناخته می شود قیستهای اعلام شده نفت خام پزده و نه درصد (۱۱/۹٪) افزایش یافت و همچنین موافقت گردید که نوسانات شاخص برابری دلار با پولهای پزده کشور (کانادا و استرالیا اضافه شدند) مقایسه گردد و تغییرات در قیمت اعلان شده ماهانه منعکس شود.

زیانهای ناشی از کاهش برابری دلار در برابر پولهای قوی جهان (۸/۴۹٪) به بهای اعلان شده نفت خاه اضافه شد و بر اساس این موافقتنامه در آینده نیز نوسانات شاخص برابری پول ۹ کشور صنعتی (فرانسه، انگلستان، آلمان غربی، ایتالیا، ژاپن، مکزیک، هلند، سوئد و سویس) با دلار هر سه ماه تعیین و در قیمت اعلان شده نفت خام منعکس گردد. (۲)

ج - اختلافات کشورهای الجزایر، لیبی و عراق با شرکتهای بین المللی:

الجزایر از نیمه دوم ۱۹۶۰ به تدریج برای برداشتن کنترل بیشتر در امتیازات اعطائی و دارائیهای شرکتهای بین المللی نفت در آن کشور دست به اقداماتی زد و در سال ۱۹۶۰ دارائیهای شرکت امریکائی «سینکلم» را بعلت ادغام این شرکتها با شرکت «اتلانتیک دیپفیلد» در اختیار گرفت. متعاقباً در سال ۱۹۶۸، پنجاه و یک درصد (۵۱٪) از دارائیهای شرکت امریکائی «گس» را بخود

قسمت دوم

۱۹۷۰ اوپک

اختصاص داد و در سال ۱۹۷۰ نیز اموال دو شرکت «شل و فیلیپس» در الجزایر ملی اعلام شد. مهمترین شرکتی که در لیبی با ملی شدن دارائیهای خود مواجه شد شرکت نفت انگلیس «بی بی» بود. این شرکت با الحاق با شرکت امریکائی «نانکوهانت» میدان سیریر را بهره برداری می نمود. در دسامبر ۱۹۷۱ دولت لیبی به بهانه اعتراض بنولت انگلیس (به علت تصرف جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و ابوموسی بوسیله نیروهای ایران) سهام شرکت «بی بی» را در لیبی ملی اعلام نمود. شرکتهای عامل دیگری نیز در سالهای بعد مواجه با ملی شدن امتیازات خود در لیبی گردیدند. پس از روی کار آمدن زترال عبدالکریم قاسم، عراق در دسامبر ۱۹۶۱ اقدام به ملی کردن نودون و نیم درصد (۹۹/۵۱٪) ناحیه مورد امتیاز شرکت نفت عراق (IPC) را نموده و فقط نواحی مورد بهره برداری را که حدود ۵٪ درصد محسوب می شود امتیاز را تشکیل می داد برای شرکت نفت عراق باقی گذاشت. اختلافات بین شرکتهای نفتی و دولت عراق تا ژوئن ۱۹۷۱، ادامه یافت، در این موقع دولت عراق نفت کرکوک را نیز که مهمترین قسمت فعالیت شرکتها بود، ملی اعلام کرد.